

JEŽIŠ VEDENÝ DUCHOM NA PÚŠTI A POKÚŠANÝ DIABLOM

biblický komentár otca Alberta Maggi, OSM, zdroj: www.studibiblici.it

Lk 4, 1-13

Ježiš sa vrátil od Jordánu plný Ducha Svätého. Duch ho vodil štyridsať dní po púšti a diabol ho pokúšal. V tých dňoch nič nejedol. A keď sa skončili, vyhladol.

Tu mu diabol povedal: „Ak si Boží Syn, povedz tomuto kameňu, aby sa stal chlebom.“ Ježiš mu odvetil: „Napísané je: „Nielen z chleba žije človek.“

Potom ho diabol vyzdvihol, v jedinom okamihu mu ukázal všetky kráľovstvá sveta a vravel mu: „Dám ti všetku ich moc a slávu, lebo som ju dostal a dám ju komu chcem. Ak sa mi teda budeš klaňať, všetka bude tvoja.“ Ježiš mu povedal: „Je napísané: „Pánovi, svojmu Bohu sa budeš klaňať a jedine jemu budeš slúžiť.“

Potom ho zaviedol do Jeruzalema, postavil ho na vrchol chrámu a povedal mu: „Ak si Boží syn, vrhni sa stadeto dolu, veď je napísané: „Svojim anjelom dá príkaz o tebe, aby ťa chránili,“ a „vezmú ťa na ruky, aby si si neuderil nohu o kameň.“ Ježiš mu odvetil: „Je povedané: „Nebudeš pokúšať Pána, svojho Boha.“ Keď diabol skončil všetko pokúšanie, na čas od neho odišiel.

(nasledujúci komentár vychádza z talianskeho znenia evanjelia, ktoré je tu [v zdrojovom súbore](#))

Na prvú pôstnu nedeľu nám Cirkev ukazuje pokúšenia, ktoré opísal Lukáš v prvých trinástich veršoch štvrtej kapitole svojho evanjelia.

Pojem "pokušenie" je sám o sebe veľmi presný, ale je tu riziko, že mu dáme nesprávnu interpretáciu v porovnaní s tou, ktorú mu dáva evanjelista Lukáš. Pod "pokušením" sa spravidla rozumie niečo, čo navádza, povzbudzuje k hriechu, k zlu či k niečomu negatívnemu. Diabol, ako uvidíme, sa ale neprezentuje ako nepriateľ, ktorý pokúša na zlo, hriech. Diabol sa ponúka ako vzácny spolupracovník, ako dôverný pomocník, ktorý ponúka (svoje rady i sám seba – je k dispozícii) prostriedky na to, aby sa Ježiš predstavil ako Mesiáš.

Preto viac ako o "pokušeniach", bude lepšie hovoriť o "zvádzaní", Ježiša diablom. Prvé a posledné pokušenie sú spojené frázou "Ak si Boží Syn". Diabol tu nedáva do pochybnosti božskú prirodzenosť Ježiša, ale vyzýva Ježiša, aby využil svoju božskosť pre svoje dobro. Takže by sa viac hodil preklad "Vzhľadom na to, že si Boží Syn" alebo "Nakoľko si Boží Syn".

V prvom pokušení, po tom ako Ježiš na púšti nejedol 40 dní, diabol hovorí: "Ak si Boží Syn", čiže "Vzhľadom k tomu, že si Boží Syn, povedz tomuto kameňu, aby sa stal chlebom". A teda, použi svoju moc vo svoj prospech.

A Ježiš odpovedá citujúc knihu Deuteronomia "Nielen z chleba žije človek". Posledné pokušenie taktiež prichádza s frázou "Ak si Boží Syn" alebo "Vzhľadom k tomu, že si Boží Syn" a satan ho tentokrát zoberie do Jeruzalema, až na najvyššie miesto chrámu - tam, kde, tak ako sa verilo, sa ukáže svetu Mesiáš; a tu diabol hovorí ako právnik.

V podstate vytvára akúsi koláž žalmov, medzi nimi aj Žalm 91 a vyzýva ním Ježiša. A Ježiš odpovedá: "Je povedané: „Nebudeš pokúšať Pána, svojho Boha.“. Aj táto citácia je z knihy Deuteronomium.

Čiže Ježiš odmieta urobiť nejaké zázračné či nezabudnuteľné znamenie. No to najdôležitejšie pokušenie či zvádzanie, jediné, ktoré nie je začaté s frázou "Ak si Božím Synom", je to, ktoré sa

týka každého človeka a je to práve ono, pri ktorom ľudia - a špeciálne Cirkev - zlyháva(jú). A práve toto je postavené do stredu. Poďme sa teraz naň pozrieť.

Potom ho diabol vyzdvihol, "vyzdvihol" tu znamená božskú charakteristiku - vlastnosť, ukázal mu v jednom okamihu všetky kráľovstvá sveta a povedal mu ... tieto Lukášove tvrdenia sú dôležité, "Dám ti všetku ich moc", čiže moc pochádza od diabla - nie je to Boh, ale diabol, ktorý dáva pozemskú moc. A ich slávu, čo predstavuje bohatstvo.

Evanjelista je radikálny, moc a sláva, čiže bohatstvo, nepochádzajú od Boha, ale vždy od diabla. To znamená, že moc je vždy diabolská, nech ju má hocikto "...lebo som ju dostal a dám ju komu chcem". Práve toto je potvrdením, že moc pochádza od diabla a je to on, kto ju dáva na základe presne jednej podmienky - *ak sa mi pokloníš, toto všetko bude tvoje.*

Tomuto zvädzaniu nepredchádza predpoklad, že Ježiš je Božím Synom, pretože je to pokušenie platné pre každého jedného človeka a je pokušením moci, ktoré Ježiš absolútne odmieta aj teraz citujúc knihu Deuteronomia: *Je povedané: „Nebudeš pokúšať Pána, svojho Boha.“*

Evanjelista je radikálny. Moc je diabolská nezávisle od toho, kto ju má. No aká je potom vlastnosť/charakteristika veriaceho v jeho komunite? V evanjeliách je dôležité rozlišovať medzi mocou a autoritou. Autorita je služba vychádzajúca zo svojej vlastnej kompetentnosti; a práve toto je evanjeliový prístup. Kto má autoritu, nerozkazuje, ale pozýva, nediriguje životy iných, ale slúži. A hlavne znižuje vzdialenosť medzi tým, kto ju vykonáva a kto má z nej prospech.

Je ako učiteľ, ktorý učí, no dáva k dispozícii svojmu žiakovi všetky svoje vedomosti, je spokojný ak žiak následne dosiahne svoju vlastnú úroveň a následne pokračuje vo svojej ceste po vlastných nohách.

A potom je tu moc, ktorá je vždy diabolská, a ktorá znamená dominanciu osoby či skupiny osôb nad ľuďmi zakladajúcu sa na troch úrovniach, ktoré sú vyhľadávané tými, ktorí majú moc; postupne sú tu: strach, ctižiadostivosť a dôverčivosť.

Strach znamená, že osoba sa podriadi zo strachu pred trestom. A toto robí človeka zbabelcom. Moc vykonávaná zo ctižiadostivosti sa prejavuje prostredníctvom odmeny, ktorú je možno dať. Ja ti môžem dať peniaze, tituly a ty sa mi podriadiš. A toto robí človeka opovrhnutiahodným. Každý, kto má moc, každá inštitúcia, ktorá má moc chce dosiahnuť tretiu úroveň. Tú, z ktorej sa nedá ujsť, pretože zbabelec sa nemôže stať odvážnym a opovrhnutiahodný nevie nájsť svoju hodnotu. Treťou úrovňou je dôverčivosť.

Táto úroveň sa vykonáva, keď moc vstúpuje nejakú ideológiu, ktorá ju oslavuje a poukazuje na poslušnosť a podriadenosť ako žiaduce dobrá, robiac človeka infantilným a nesamostatným.

Ak je človek podriadený tejto tretej úrovni moci, neexistuje pre neho nádej, pretože v každom návrhu či pozvaní k slobode uvidí útok na svoju vlastnú bezpečnosť, preto každá forma moci chce dosiahnuť túto tretiu úroveň. A v evanjeliách je táto vyhlásená ako snaha diabla.

Preklad: Hugo Gloss